

C(Aз)1
A 40

آذربايجان ناغىللىرى. آذربايجان دېلىننه عرب
الفباسى ايله. ب. ب. يازىچى. ۱۹۸۵.
۳۱۲ صفحه.

موضوع و مضمونجا مختلف اولان آذربايجان
ناغىللىرى خلقىميزين عادت و عئنه لرينى، معنوى
عالمينى، آرزو و ايسته گينى، اونون خارجى و داخلى
دشمنلره قارشى چوخ عسريك مبارزه سيني ئوگره نمك
ايچون زنكين ماتريال وئيرير. ناغىللىرىدا هر جور
استعمارچىلارا، ظلمكارلارا، مفتخورلوقا، ايكى اوزلولوقه
قارشى عموم خلق نفرتى دويولور. ناموسلى، ساده
انسانلارين حيات طرزى، يارادىچى اسكى ترنم اولونور.

A40 **آذربايجان ناغىللىرى. آذربايجان**
دولينده عرب اليفباسى ايله. ب. ب. يازىچى،
1985. 312 с.

Kitabda toplanan nağıllar Nuruđdin Sejidovun
tertib etdiđi kitabdān kotturulmuşdur.

A $\frac{4802000100-153}{M-656-05}$ 28-82

C(Aз)1

© آذربايجان ناغىللىرى. آذربايجان، Баки, 1970.
© Язычы, 1985.

بیر پادشاه وار ایلی، اونون گوزلری آغرییوردی. نه قتر
 حکیم کلردیسه ساغالدا بیلیموردی. پنه بیر گون حکیم کلیر.
 پادشاهین گوزلرینه یاخیب دئییر:
 - پادشاه ساغ اولسون، گوزلرینین درمانینی بیلیم، اما
 او ال چاتماز عقل کسمز بیر یرده دیر.
 پادشاه دئییر:
 - سن یرینی دی، من تاپدیرارام.
 حکیم دئییر:
 - آغ دریادا بیر خاللی بالیق وار، اونون قانیندان گوز-
 لرینه چکسن، ساغالارسان.
 حکیم سوزلرینی قورتاران کیمی پادشاه بخار چکیدی،
 بوتون بالیقچی لاری بیقتیردی آغ دریانین قیراغینا. سونرا
 دا اوغلونو چاغیریب دئیی:

تیزیل شمهردان

- اوغول، بیر دسته آدم گوتور، همین خاللی بالیق
 چیخانا کیمی دریادا نه قتر بالیق وار هامیسینی چکدیر
 توکنور قیراغا.
 اوغلان بالیقچی لارا امر ایلی که، کیم او بالیقی توتسا
 چوخلی بخشیش الاچاقدیر. بالیقچی لار تورلارینی آتیب دریاداکی
 بالیق لاری باشلادیلار توتوب قیراغا آتماغا. بیردن خاللی بالیق
 چیختی. اوغلان یاخیب گوردی بو بیر قشنگ بالیق دیر که، آدم
 ساغ الینی کسمگه قییار. اما اونون تولومونه قییمار. اوغلان
 حیفسیلنه - حیفسیلنه ایسته دی بالیقین باشین کسین
 بیردن بالیق دیله کلب دئیی:
 - ای اوغلان، منی تولوموره، وقت گلر سنه لازم اولارام.
 اوغلان فکریننن کئچیردی که، آتامین گوزونون آغریسی

بلکه ساغانلی، بو بالیق که، بئله دیل آجیب منه یالواردی
 یاغشیسی بودور اونو بوراخیم. اوغلان بالیغی آتدی دریایا،
 سونرا اوزونو بالیقچی لارا توتوب دئی:

- اگر بوسری بیر آدم آجسا، باشینی بدنیندن آیرارام.
 بالیقچی لار آند ایچدیلر که، آرخایین اول، بیزلردن بو
 سری آجان اولماز.

اوغلان بالیقچی لارین زحمت حققرینی ویریب یولا سالی.
 اوغلان دریا کناریندان قاییدیب آغاسینا دئی:

- آتا، نه قدر آختاردیقسا خاللی بالیغی تاها بیلمه دیک.
 پادشاه گوزی آغرییا - آغرییا قالمیشدی. بیر گون
 چوغول کلب خیر وپردی که، ای پادشاه، سنین گوزونون درمانی
 اولان خاللی بالیغی بالیقچی لار توتوموشدیلار. اما اوغلون
 اونو کوتوروب قملدا دریایا آتدی.

پادشاه بو خبری ایشینن کیمی غضبلندی آز قالدی ده لی
 اولسون. او ساعت قیرمیزه کیتیب پیخدی تخته، امر ایلی که،
 اوغلونون بوینو وورولسون.

وزیر، وکیل پادشاهین آغاسینا دوشوب بالواردیلار که، بیر
 غلطدی ایلیوب، اوغلونو ئولفورمه. پادشاه دئی:

- اولماز، کرک ئولسون، او منیم ئولمه گیمی ایسته بیر
 که، تخت و تاجیما صاحب اولسون،

پادشاه یولا کلمبردی. آخردا آغساققال، قارا ساققال منت
 ایلدیلر، بالواردیلار که، هیچ اولماسا اوغلونون ئولومونن
 کئچ، سورگون ایله. پادشاه بیر آز یوموشالیب، اونلارین
 سوزینی ایشیتدی، امر ایلی که، اوندان چیخیب توریاغیندان
 کیتسین.

شاهزاده همین گونو یولا دوشوب باشلادی کیتمکه، آغ
 دریانین قیراغی ایله کیدیردی. یولدا بیر اوغلانا راست کلدی.
 اوغلان دئی:

- منیم ده یولوم بو طرفه دیر، کلسنه یولداش اولاق؟
 شاهزاده اوغلانا دئی:

- یولداش بوخ، لاپ اکل قارداش اولاق.
 هر ایکسی دوستلاشیب باشلادیلار یول کیتمکه، بیر آز
 کیدنن سونرا، یولدا راست اولوغو آدم دئی:

— قارداش، ديمك عيب اولماسين. نه پيشه نين صاحبين،
الينن نه ايشن گلير؟
شاهزاده دئدى:

هيچ بير پيشه بوخلور.
اوغلان دئدى:

— عيبي بوخلور، من ياخشى حكيمم. شهرلر، كندلر
گرهريك، نه قازانسام سنينله يارى بولرم دولاناريق.

خيلى يول گنديب بير شهره چاتديلار. همين شهرين
پادشاهي نين بيرجه قيزى وار ايدي. اونون يئدى ايل ايدي كه،
ديلى توتولموشى. پادشاه عهد ايليميش كه، هر كيم قيزيمين
ديلىنى آجسا، اونا اره وبره جگم. آچا بيلمسه بوينونو
ووردوراجام. قيزى آلمات هوسينه دوشن حكيم لر هر گون
كليرديلر، هيچ بيرى علاج ايله بيلميردى. پادشاه دا هاميسينين
بوينونو ووردوروردي.

شاهزاده ايله حكيم اوغلان دا گليب همين شهره چيخمشد—
يلار، گورديلر بير آدمى دار آغاجيندان آسپيلار. خبر آلديلار
كه، بو نو نه آسپيلار، آداملار دئديلر:

— پادشاهين بير قيزى وار، يئدى ايلدير ديلي توتولوب.
لان اولوب. بو حكيم گلمشى قيزين ديليني آچماغا، آچا
بيلمسيب اودور كه، پادشاه آسپيريب.

حكيم اوغلان بو سوزى ايشين كيمي بولداشيني دا
كوتوروب گيتى پادشاهين يانينا، اديله باش انديريب دئدى،
— من گلشم، سنين قيزينين ديليني آچام.

پادشاه اوغلانى خوش صفت گوروب ديدى:

— اي جوان، ايندييه كيمي قرخ حكيم گليب، هيچ بيرى
قيزيمين ديليني آچا بيلموب. هاميسيني تولفورتموشم.
يازقان، سته حيقم گير، آچا بيلمسن بوينونو ووردورارام.
اوغلان دئدى:

— پادشاه ساغ اولسون، من او توللردن آرتيق دئيلم كه،
آچا بيلمم توللورسن. اذن وير، كيديم قيزين يانينا:
پادشاه اذن وبردى. حكيم اوغلان تور بولداشيني دا
كوتوروب گللى قيزين يانينا. بو طرفن ده پادشاه وزير، وكيلى

گوتوروب گیندی قیزینن اویونه، خلوتجه بیر گیزلی یردن
باشلادیلار قولاق آسماغا.

حکیم اوغلان قیزین یانینا گیرنده اونا هیچ بیر سور
دیسهدی. اطاقدا لعل، جواهراتا توتولموش گوزل بیر شمعدان
وار ایلی. اوزونو شمعدانا توتوب دئی:

— سلام علیکم. ای قیزیل شمعدان!

بو همان شمعدان ایلی که، قیزا ئولموش آناسیندان یادگار
قالمیشدی. قیز اونو گوزوننن آرتیق سئویردی. آناسی ئولنوکن
سونرا آند ایچمیشدی که، یددی ایل دینیب — دانیشمایاجاق.
اونا گوره ئوزونو لال لبقا ووروموشدی.

حکیم اوغلان شمعدانا سلام ویرنن سونرا دئی:

— ای قیزیل شمعدان، بو گنجه سنه قوناغام، بیر تاغیل
سویلهجکم. قولاق آسبب جواب ویررسن...

— ای قیزیل شمعدان، گونلرین بیر گونونده بیر درزی،
بیر دولگر، بیر حکیم یولداش اولوب یول گیدیردیله. او قتر
گیتدیله که، بیر مشدهه آحشاملادیلار. گوردیلر بوخولاری گلیر.
فکرلشدیلر که، اوچوده بیردن باتسا گنجه قورد — قوش بیهر.
اودور که، توبه ایله باتماغی قارارا آلدیلار. چوپ آتدیله.
ایلك گوزلمه نوبتی دولگره دوشدی. البینن پیشهسینی
گوسترمک اوچون مشارینی. رندهسینی، کرکسینی گوتوروب
آغاچدان بیر قیز هیکللی دوزلتنی. گنجهدن بیر خیلی کتجی.
اینلی ده گوزلمه نوبتی درزیه چاتدی. درزی توبه چکنده
گوردی آغاچا چیلپاق بیر قیز سویکه نیب. یاخبتدان یاخیب
گوردی آغاچدان دوزلدیلیب. بیللی که، دولگرین ایشیدیر. او دا
البینن قابلیتینی گوسترمک اوچون قئجی سینی. اینه ساینی
چیخاردیب بیر دست بالثار تکیب قیزین اکیند کیندیردی.
سحره یاخین توبه چکمک حکیمه دوشدی. حکیم یاخدی که،
آغاچا بیر قیز سویکه نیب دوروب. یاخین گیدیب گوردی تخته دن
دوزلدیلیب. او ساعت باشا دوشدی که، بو یولداشلاریتین
ایشیدیر. حکیم ده ئوز علمینی گوسترمک اوچون قیزا درمان
ویریب اونو جانا گتیردی. سحر آچیللی. دولگر دئی:

— بو قیزی آغاچدان بونوب اولجه من دوزلتمیشم. اودور
که، قیز منیمدیر.

درزی دئی:

— پالتارینی من تیکمیشم، قیز منه دوشور.
حکیم دئی:

— اونا جانی من ویرمیشم، قیز منیم اولمالیدیر.
قیزین اوستونده دعوا دوشدی. ایندی، آی قیزیل شمعدان
سویله گوروم، او قیز اوج یولداشین هانسینین اولمالیدیر؟
قیزیل شمعداندا جواب پیغمادی.
اوغلان دئی:

— آی قیزیل شمعدان، جواب ویر، یوغسا سنه بئر آغاج
ووراجام قیزیک — قیزیک اولاجاقسان.

شمعداندا بینه جواب پیغمادی. اوغلان گری چکیلب
قیزیل شمعدانی وورماق ایستهینده قیز دوزه بیلمدی، دیله
کلیب دئی:

— آی اوغلان، شمعدان دا دانیشارمی؟ اونو قیرما قوی من
دئییم.

اوغلان دئی:

— دی گوروم دوزمی تاپاجاقسان.

قیز دئی:

— دولگر زحمت چکیب دولگرلیک حقیقی، درزی ده پالتار
حقیقی آلسن، قیزی جانا کتیرن حکمیدیر، جانی بوللا آلاماق
اولماز، دیملی، قیز حکمین اولمالیدیر.

پادشاه، وزیر، وکیل قاپندان قیزین دانیشدیغینی ایشتدیلر.
ایچری گریب اوغلاندا راضی لیق ایله دیلر. پادشاه ئوز عهدینی
یرینه بتیریب قیزینی ویردی حکمین اختارینا و دئی:

— ایسته ییرسن ئوزون آل، ایسته ییرسن باشقاسینا ویر.
پادشاه چوخلی جهیز، قول — قاراواشلا قیزینی ویردی
اوغلانا، حکیم اوغلان قیزی گوتوروب دوستو پادشاه اوغلی ایله
برابز کلدیلر همان دریاتین قراغینا که، اورادا دوست
اولموشدیلار، بو یرلردن کئچنده قیز دئی:

— آی حکیم، سیز بویوک بئر حیلله ایله منی دانیشدیریب

عهدیمی پوردونوز، من بیلیمک ایستردیم، گوروم سیز کیم سینیز،
منی هارا آپاریر سینیز.
حکیم دئدی:

– من بالیقار پادشاهینین اوغلویام. هر دونا گیرمکی
بیلیم. بیر گون من آغ دریا دا اوزوردوم. بالیقچیلار منی
تورا سالیپ توتولار. منیم قانیم پادشاهین گوزونه درمان اوچون
لازم ایلی. بو اوغلان منی ئولمورمه ییب سلامت سوپا بوراخدی.
اینلی من سنی جهیزلی، قول – قاراوشلی باغیشلادیم بو اوغلانا.
بو گونن سن منیم یاجیم. پادشاه اوغلو دا یئرنمکی. نه قت
سیزه لازم اولسام کلیپ آغ دریانین قبراغیندان سسئیر سینیز
کلهرم.

– اوغلان بونو دئییب قانیندان بیر آرشیشه توکدی.
ویردی پادشاه اوغلونا و دئدی:

– آپار آتاین گوزونه سورت. یاغشی اولسون. – حکیم
تره دن اوغلانا. قیرلا و داع لاشیب بالیق تونونا دوشوب. ئوزونو
دریا یا ووروب گوزدن ایتمی. پادشاه اوغلی قیزی ووروب
کللی آتاسینین شهرینه. آتا – آناسی ایله گوروشوب –
ئویوشدی بالیقین قانیندان آتاسینین گوزلرینه سورتوب
ساغالتدی.

پادشاه بویوک مجلس دوزلدیب شمزی برتمی. اوغلونو
قرمیزی کشیندیریب ئوز برینده تخته چیخارتدی. قرخ گون –
قرخ گئجه توی ایلیوب همین قیزی اوغلونا آلی.
اوغلانا قیر یاغشی گونلر کئچیریب، خوشبخت دوران
سورمکه باشلادیلار.